

Mellem freds- og krigstid

Gentænkning af beredskabsdata

Sofie Kofoed Led, Kommunernes Landsforening (KL)

Abstract

Kommunerne er i gang med at gentænke det lokale beredskab sammen med stat og lokale redningsberedskaber. Risici afledt af fx cyber- og klimahændelser stiller nye krav til registrering og kortlægning af den lokale virtuelle og fysiske hjælpeinfrastruktur for både borgere og bygninger.

Målet er "det relevante beredskab". Borgmestrene skal i dag tage stilling til: "Hvad er truslerne i min kommune?", "Hvad kræver behovene af os?", "Hvem skal bruge viden?" og "Hvor skal data ses?".

Data fra den kolde krig har overskredet udløbsdatoen og er ikke svaret på nutidens trusler. KL har derfor sat gang i det datastrategiske arbejde, og det skal besluttet, hvor relevant beredskabsdata til nutidens trusler mod hverdagen kan og bruges.

Nøgleord: Beredskab, GIS, kort, geodata, arrangementer, klima, forsyning, epidemi, hybridkrig

1. Introduktion

Når en krise opstår, er det oftest i en kommune. Det er derfor kommunen og de lokale redningsberedskaber, der skal tage hånd om situationen og evt. anmode om forstærkninger fx fra Beredskabsstyrelsen.

Som udgangspunkt gælder sektoransvaret på beredskabsområdet. Det vil sige, at hvis man har et myndighedsansvar overfor fx en gruppe borgere ved normal drift, har man det også i en beredskabssituation.

Kommunerne skal min. hver 4. år lave en overordnet beredskabsplan. Beredskabsplanen skal så oversættes til underplaner i de forskellige forvaltninger og enheder, så den kan fungere i praksis. Med det nye skærpede trusselsbillede, hvor både risikoen for klimahændelser, cyberangreb og sabotage stiger, så stiger beredskabskravene også. I efteråret 2025 blev det for første gang beskrevet, at Danmark er mål for en hybridkrig.

De nye beredskabsopgaver giver nye opgaver, men de giver også muligheder for indflydelse hos de kommunale GIS-medarbejdere. Viden om den enkelte kommunes geografi og ressourcer er selvfølgelig i kommunen, men også kompetencerne på geo- og registerdataområdet, hvorfor kommunerne har et stort ansvar for korrekt data til brug for beredskabsplanlægning.

Cyberdomænet er den primære front i hybridkrigen og kommuner, andre myndigheder og virksomheder forsvarer sig mod cyberangreb hver eneste dag. Foto: Colourbox

2. Beredskabsdata til planlægning og øvelser

Beredskabsdata ligger i dag spredt i forskellige registre og lokale databaser, som kun få medarbejdere har adgang til. Private aktører er begyndt at lave apps, fx findbeskyttelsesrum.dk, der udstiller beredskabsdata med bekymrede borgere som målgruppe. Men hvad er det fællesoffentlige svar på udfordringerne?

Her har myndighederne med kommunerne i spidsen som dem, der kender de lokale trusler og behov, muligheden for at forme fremtidens beredskabsdata.

Beredskabsdata skal udgøre grundlaget for den nødvendige planlægning på tværs af myndigheder og lokale redningsberedskaber. Som på mange andre forvaltningsområder er grundlaget for beredskabsdata geo- og registerdata. Data kan udstilles til borgere og virksomheder, der efterspørger troværdige og relevante svar på deres bekymringer og samspil med hjemme- og virksomhedsberedskabet.

Staten har med udgangen af 2025 ikke stillet specifikke beredskabskrav til kommunerne. Men uanset manglende krav er der behov for IT-infrastruktur, der kan facilitere deling af troværdigt data, herunder geodata, til brug i den fælles planlægning og ved praktiske beredskabsøvelser. Data skal følge sektoransvaret og dermed den daglige drift, hvorfor det er vigtigt, at det relevante data styres og opbevares hos den ansvarlige myndighed, dvs. oftest kommunerne. Internt i kommunerne skal

forvaltningerne arbejde sammen, og IT-afdelingen udgør det digitale, tekniske forsvar mod cyberangreb.

Med beredskabsdata ved vi heldigvis, hvor vi skal starte: De kort og data, som kommunerne har i skuffen fra den kolde krig, skal opdateres og digitaliseres, så de kan kommunikeres og anvendes på tværs af myndigheder, virksomheder og borgere i arbejdet med at blive et modstandsdygtigt samfund.

3. Fællesoffentligt data

Der er mange aktører på beredskabsområdet, og vi er nødt til at have et fælles sprog for at kunne samarbejde effektivt – analogt som digitalt. Vi skal derfor sikre, at data kan anvendes i alle nuværende og fremtidige IT-systemer – og systemerne skal kunne "tale sammen". Vi skal også sikre, at vi kan videreudvikle data, da vi kun er i begyndelsen af oprustningen på beredskabsområdet. Derfor er det hensigtsmæssigt at udvikle en fællesoffentlig ramme for beredskabsdata, der fx skal kunne synliggøres på kort.

Vi skaber fællesoffentligt data med god kvalitet ved at:

- Udvikle fælles begrebs- og datamodeller og sende dem i fælleskommunale og fællesoffentlige høringer for kvalificering fra relevante aktører
- Anvende de standardiserede værktøjer fra Fællesoffentlig Digital Arkitektur
- Placere data i fællesoffentlige databaser, som er tilgængelige på tværs af aktører og styres af flere af de relevante myndigheder
- Sikre, at data kan integreres i den fællesoffentlige infrastruktur – fx via API i fagsystemer lokalt
- Skabe effektive selvbetjenings- og rapporteringsmuligheder, så parter ikke skal sende "dødt data" til hinanden

Noget data vil forblive eksklusivt for myndigheder, men data kan formentlig for det meste deles med offentligheden, hvilket både kan skabe tryk, men også signalere samfundets niveau af planlægning og dermed dets potentielle modstandsdygtighed. Derfor kan vi med fordel fortsætte med at være et samfund med åbne data til fri brug.

4. Data- og begrebsmodel for beredskabsdata på plads

KL har med bidrag fra kommunerne og Danske Beredskaber udviklet første udgave af begrebs- og datamodel for beredskabsfaciliteter og lignende, der med fordel kan stedfæstes og vises på kort. Kortoplysningerne kan understøtte beredskabsfunktionerne ved både klimahændelser, forsyningssvigt, epidemier og konventionel krig (beskyttelsesrum). Modellerne har været i høring og tilpasses nu input. I de kommende år kan modellerne udbygges, når vi kender behovene bedre.

Modellerne vil blive en del af den fælleskommunale rammearkitektur og det fællesoffentlige modelkatalog, hvor de kan bruges til implementering i aktørernes foretrukne systemer. Modellerne

Udrykningskøretøjer samlet ved skadested. Foto: Colourbox

forventes dog også implementeret i den fællesoffentlige database, *GeoFA*, under GeoDanmark i første del af 2026.

5. Fælles kort til større udendørs arrangementer

Kommunerne har i flere år efterlyst et bedre planlægnings- og sagsbehandlingsgrundlag for større udendørs arrangementer. Her er både kommuner, redningsberedskaber, politi og hospitaler involveret i betingelserne for arrangementernes afholdelse, og i den forbindelse er der brug for en opgradering af kortgrundlaget fra og for arrangørerne. KL er derfor i gang med begrebs- og datamodellering med input fra kommuner, festivaler, Rigspolitiet og Danske Beredskaber.

Materialet kommer i kommunal og fællesoffentlig høring primo 2026 med henblik på efterfølgende teknisk implementering i *GeoFA* og implementeringsunderstøttelse til kommuner og andre myndigheder.

De større udendørs arrangementer er i øvrigt gode anledninger til at arbejde sammen med fælles data og kort, som øvelse til uventede hændelser, der kræver akutte og fælles indsatser.

Luffoto af en del af arrangementsområdet til Roskilde festival – en midlertidig by til titusindvis af deltagere. Foto: Colourbox

6. Referencer

[Bekendtgørelse af beredskabsloven - LBK nr 314 af 03/04/2017](#)

[Bekendtgørelse af lov om beskyttelsesrum - LBK nr 732 af 20/08/2003](#)

[Retningslinjer for Krisestyring - Beredskabsstyrelsen, 2019](#)

[Den Fælleskommunale Rammearkitektur - https://rammearkitektur.kl.dk](https://rammearkitektur.kl.dk)

[Fællesoffentlig Digital Arkitektur - https://arkitektur.digst.dk](https://arkitektur.digst.dk)

[GeoDanmark - det fælles datagrundlag](#)